

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Kulturudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 12. januar 2022
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Natasja Walbom
Sagsnr.: 2021-0032/14-0053
Dok.: 2271752

Besvarelse af spørgsmål nr. 92 (Alm. del) fra Folketingets Kulturudvalg

Hermed sendes berigtiget besvarelse af spørgsmål nr. 92 (Alm. del), som Folketingets Kulturudvalg har stillet til justitsministeren den 21. december 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Søndergaard (EL).

Nick Hækkerup

/

Michelle Argir Simonsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 92 (Alm. del) fra Folketingets Kulturudvalg:

”Vil ministeren på anmodning fra pressens minister (jf. svar på spørgsmål 78 (KUU - alm. del) - i forlængelse af, at PET og FE har kontaktet en række af landets største medier for at advare dem om de strafferetlige konsekvenser ved at videregive og lække højt klassificerede oplysninger - oplyse, om pressens minister finder det hensigtsmæssigt, at efterretningstjenesterne henvender sig til konkrete presserepræsentanter med generelle henstillinger uden henvisning til en konkret, verserende sag?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelse af spørgsmålet anmodet Politiets Efterretningstjeneste (PET) om en udtalelse, som har oplyst følgende:

”Politiets Efterretningstjeneste (PET) kan oplyse, at PET sammen med Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) i december 2021 deltog i tre møder med henholdsvis de administrerende direktører for Berlingske Media, JP/Politikens Hus og nyhedsdirektøren i DR.

Baggrunden for møderne, som blev afholdt på initiativ af efterretningstjenesterne, var, at der i forbindelse med en konkret efterforskning i PET om overtrædelse af straffelovens § 109, stk. 1, var opstået mistanke om, at højt klassificerede oplysninger om efterretningstjenesternes arbejdsmetoder og samarbejdspartnere uberettiget var blevet videregivet til journalister ved disse medier, og at disse oplysninger kunne komme til offentlighedens kendskab via medierne.

PET er som national sikkerhedsmyndighed den centrale myndighed i forhold til beskyttelse af klassificerede informationer, som vil kunne skade Danmark og samarbejdspartnere i EU og NATO, hvis de videregives eller offentliggøres uden bemyndigelse.

På møderne udtrykte efterretningstjenesterne bekymring over risikoen for, at stærkt sensitive oplysninger om efterretningstjenesternes arbejdsmetoder og samarbejdspartnere kommer til offentlighedens kendskab, hvilket vil kunne have en alvorlig skadevirkning for efterretningstjenesterne og forringe disses muligheder for i fremtiden at løse deres opgaver effektivt. Samtidigt orienterede efterretningstjenesterne repræsentanterne fra de pågældende medier om gældende lovgivning på området, herunder at der – i forhold til den konkrete efterforskning – vurderes at være tale om oplysninger omfattet af den skærpede tavshedspligt i straffelovens § 109, som det kan være strafbart også for

medier at videregive. Det bemærkes i den forbindelse, at straffelovens § 109 efter sit indhold også omfatter mediernes videregivelse, hvorefter medierne kan straffes for videregivelse af ellers tavshedsbelagte meddelelser, når disse er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed mv.

Det bemærkes herudover, at en nærmere orientering af Folketinget om efterretningstjenesternes virksomhed, herunder vedrørende forhold, som ikke kan besvares inden for rammerne af et folketingsspørgsmål, foregår i Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne, der som bekendt har særlige rammer vedrørende fortrolighed og indseende med PET's og FE's arbejde."

Justitsministeriet har endvidere anmodet Forsvarsministeriet om en udtalelse. Forsvarsministeriet har i den forbindelse indhentet et bidrag fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), som har oplyst følgende:

"Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) kan henholde sig til høringssvaret fra Politiets Efterretningstjeneste (PET).

I forlængelse af mødet med Berlingske Medias administrerende direktør rettede chefredaktøren for Weekendavisen og chefredaktøren for Berlingske henvendelse til FE og anmodede om opfølgende møder. På møderne, som også fandt sted i december 2021, gentog FE de synspunkter, som blev tilkendegivet over for henholdsvis de administrerende direktører for Berlingske Media, JP/Politikens Hus og nyhedsdirektøren i DR."

PET har til opgave bl.a. at forebygge, efterforske og modvirke overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, herunder straffelovens § 109, stk. 1, om bl.a. uberettiget videregivelse af klassificerede oplysninger. Bestemmelsen omfatter efter sit indhold også mediernes videregivelse af klassificerede oplysninger, og overtrædelse af bestemmelsen kan medføre fængsel indtil 12 år.

Pressens ytringsfrihed er selvsagt helt central i et demokrati som det danske, men hvis PET konkret finder anledning til at drøfte forhold vedrørende statens sikkerhed og rammerne for videregivelse af klassificerede oplysninger med diverse medier, falder dette naturligt inden for PET's arbejdsområde.

Herudover bemærkes, at politiet af egen drift iværksætter efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, er begået, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2. Efterforskningen har i

medfør af § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten. Det er derfor i enhver konkret straffesag op til politiet at vurdere, hvilke sagsskridt der bør foretages for at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse mv., herunder om og – i givet fald – hvem, der bør afhøres som vidne.

Politiet kan foretage afhøringer, men kan ikke pålægge nogen at afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 750, 1. pkt. Under hovedforhandlingen af en straffesag ved domstolene har enhver dog, herunder journalister, efter retsplejelovens § 168, stk. 1, med de undtagelser, der er fastsat i lovgivningen, herunder vedrørende hensynet til beskyttelsen af journalisters kilder, pligt til at afgive forklaring for retten som vidne. Undtagelserne kan bl.a. for redaktører og redaktionelle medarbejdere fraviges i de tilfælde, hvor domstolene vurderer, at der er tale om en lovovertrædelse, der er af alvorlig karakter, og som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover, såfremt vidneførelsen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder, jf. retsplejelovens § 172, stk. 5.